

කිරිපළ

රට ලාවුළු (කිරිපළ) (Caimito/Star apple)

Order : Ebenales

Family : Sapotaceae

Genus : Chrysophyllum L.

Species : *Chrysophyllum cainito* L.

රට ලාවුළු හෙවත් කිරිපළ ආකර්ෂණීය පලතුරු ශාකයක් වන්නේ එහි ඉතා රසවත් එල නිසාම පමණක් නොව එම ශාකයේ දැකුම්කළු පෙනුම හා අනෙකුත් පාරිසරික වැදගත් කරුණු නිසාවෙනි. රට ලාවුළු ශාකය අතු පතර විහිදවමින් හා අතු අග කඩා හැලෙන ස්වාභාවයකින් සෙවණ ශාකයක් ලෙස පැතිර වැඩීම නිසා භූමි අලංකරණ ශාකයක් ලෙස විශාල ගෙවතු හා උද්‍යාන සඳහා වඩා සුදුසු වේ. එසේ වුවද ගස් මනාව නඩත්තු කරමින් සාමාන්‍ය ගෙවත්තක වුවද රට ලාවුළු වගා කරගත හැකිය. සාමාන්‍යයෙන් රට ලාවුළු ශාක මී.8-30 ක් පමණ උසට වැඩෙනු දැකිය හැකිය. මෙම ශාකය සමහර පළාත් වල ජනයා අතර කිරිපළ ලෙසද හඳුන්වනු ලැබුවද කිරිපළ යනු වදවියාමේ තර්ජනයට පාත්‍ර වී ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය ප්‍රදේශ වලදී දක්නට ලැබෙන *Buchanaria axillaris* නමින් උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමයෙන් හඳුන්වනු ලබන *Anacardiaceae* කුලයේ ශාකයකි.

රට ලාවුළු පුෂ්ප හා පත්‍ර

රට ලාචුළු පත්‍ර වල මතුපිට කොළ පැහැයෙන්ද එහි යටි පැත්ත රන්වන් පැහැයෙන්ද යුක්ත වීම නිසා ඉතා අලංකාර පෙනුමකින් යුතු ශාක වියනක් වීමත්, පාරිසරික හිතකාමී සතුන් ආකර්ෂණය කිරීමත් ඉතා ශක්තිමත් ශාකයක් බැවින් දැඩි සුළංවලට ප්‍රතිරෝධී වීමත් මෙම ශාකයේ වටිනාකම තවත් වැඩි කරයි.

රට ලාචුළු එලය

පිලිපීනය වැනි රටවල ජනප්‍රිය පලතුරක් වුවද ශ්‍රී ලංකාවේ උඩරට පැරණි ගෙවතු වලට පමණක් බොහෝ දුරට සීමා වූ පලතුරකි කිරිපළු, මේවා ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වා දී ඇති සුවිශේෂී පලතුරු විශේෂයක් ලෙස දැක්විය හැකිය. පැෂන් පෘථි ගෙඩියක බාහිර හැඩයට හා පෙනුමට බොහෝ දුරට සමාන කිරිපළු ගෙඩියේ පැහැය ඇපල් කොළ පැහැති හා දම් පැහැති වර්ග 2 ක් දේශීයව දක්නට ලැබේ. ගෙඩිය මතුපිට සිනිඳු හා දිලිසෙන ස්වාභාවයක් ගනී. හොදින් වැඩුණු ගෙඩියක බර ග්‍රෑම් 90-100 ක් පමණ වේ. කිරිපළු ගෙඩියේ බීජ වටා පිහිටා ඇති ආහාරයට ගත හැකි රසවත් මෘදු පල්පය සුදු පැහැතිය.

ප්‍රචාරණය

රට ලාවුළු බීජ මගින් පහසුවෙන් ප්‍රචාරණය කරගත හැකිය. එමෙන්ම බද්ධ කිරීමෙන් ද උසස් ගුණාත්මක පැළ නිපදවා ගත හැකිය. උණුසුම් නිවර්තන කලාපීය දේශගුණික තත්ත්ව යටතේ හොදින් වැඩී බෙහෙවින් ඵල භටගන්නා කිරිපළු අපට එක්කර ගත හැකි තවත් වැදගත් රසවත් පලතුරක් බව නිසැකය.